

بیکاری 500 هزار زن در سه ماهه امسال

/نیمی از دختران جوان بیکارند

سید ابراهیم علیزاده

چهارشنبه ۲۴ شهریور ۱۳۸۹ - ۱۵ سپتامبر ۲۰۱۰

طبق آمار رسمی کشور بیش از 46 درصد دختران بین 15 تا 24 ساله بیکار هستند و در فصل بهار امسال بیش از 500 هزار زن از کار خود بیکار شدند. در این مورد فعالان عرصه اشتغال کشور نیز ضمن تایید این روند، نوع نگاه به زنان را مهمترین عامل این رشد بیکاری می دانند و پیش بینی می کنند رشد این روند در ماه های آتی متوقف نشود. چرا که این اتفاق در فصل بهار که فصل کار سال است رخ داده و به صورت سنتی معمولاً نرخ بیکاری فصل نخست سال از سه فصل دیگر پایین تر است.

شاید تا پیش از این به دلیل بالانبودن سنین ازدواج، بیکار بودن دختران جوان آن قدر ملموس و قابل تامل نبود اما در سال های اخیر با افزایش سن ازدواج و فزونی ورودی دختران به دانشگاه ها بیکاری این قشر نیز مدنظر جامعه ما قرار گرفته است. البته این را هم نباید فراموش کرد که در چند سال اخیر سازمان بین المللی کار به دلیل تبعیض جنسیتی در اشتغال ایران چند مرتبه سوالاتی را از ایران مطرح کرده تا ارزش اشتغال زنان را بیش از پیش به دولتمردان گوشزد کند. با وجود این، هنوز حمایت ویژه ای که دولت برای اشتغال زنان مدنظر قرار دهد، مشاهده نمی شود و شاید در بهترین حالت سهم ناچیزی در ایجاد اشتغال از طریق تعاونی ها برای زنان در نظر گرفته شده و طرح مشاغل خانگی با کم ترین ظرفیت اشتغال و کمترین حد پایداری مطرح شده است.

آمارهای رسمی کشور نیز این بی توجهی به اشتغال زنان را نشان می دهد. نرخ بیکاری زنان کشور که در سال 88 معادل 8/16 درصد بود طبق آخرین آمار مرکز آمار کشور، در فصل بهار امسال به 25 درصد افزایش یافته که این افزایش حاکی از بیکار شدن حدود 500 هزار نیروی کار زن در سه ماهه نخست امسال است. براین اساس تعداد زنان بیکار کشور از بیش از 741 هزار نفر به یک میلیون و 231 هزار نفر رسیده است.

*نیمی از دختران جوان بیکارند

نرخ بیکاری دختران جوان کشور نیز به مراتب بیشتر است. بیکاری دختران جوان 15 تا 24 ساله کشور در حالی که در سال 88 معادل 4/32 درصد بود در امسال به 5/46 درصد افزایش یافته است. این آمار نیز نشان دهنده بیکار شدن حدود 200 هزار دختر جوان در سه ماهه نخست امسال است. تعداد دختران جوان بیکار از 318 هزار نفر به 515 هزار نفر رسیده است.

صعودی بودن روند بیکاری دختران جوان مورد تایید فعالان عرصه اشتغال کشور نیز است. نایب رییس کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور هرچند آمار دقیقی در این مورد نمی تواند ارائه کند اما در مورد بیکار بودن نیمی از دختران جوان به استناد آمارهای مرکز آمار می گوید: «این طبیعی است. به لحاظ اینکه بنگاه های اقتصادی چون کارهای سنگین و سختی دارند و شرایط برای حضور دختران در این بنگاه ها مناسب نیست، بنابراین کارفرماها آن ها را در واحدهای خود به کار نمی گمارند. اصلا بخش خصوصی به دنبال بهره وری بیشتر است و به همین دلیل جذب افراد با کارآرایی بیشتر را مدنظر قرار می دهند.»

در کنار این عاملی که اولیاء علی بیگی به آن اشاره می کند، عباس وطن پرور، دبیر شورای هماهنگی کارفرمایان کشور این رشد بیکاری را نشأت گرفته از نوع نگاه ها به جامعه زنان کشور می داند.

وی که اعتقادی به نرخ بیکاری 46 درصدی برای دختران جوان کشور ندارد و این نرخ را خیلی بیشتر از این رقم می داند، در این مورد عنوان می کند: «با توجه به شرایطی که در نظام جمهوری اسلامی ایران به وجود آمده که دختران مدارج علمی را طی می کنند، اما متأسفانه فرصت های شغلی برای دختران در جامعه فراهم نشده است. علت آن هم در نگاه به جامعه زن و شرایطی است که برای کار زن قائل می شوند.»

وی ادامه می دهد: «حتی ما در قانون داریم که دختران و زنان نباید در نوبت شب کار انجام دهند. در حالی که هم اکنون در بخش هایی مانند بیمارستان ها دختران و زنان پرستار علی رغم منع قانونی، در شیفت شب مشغول به کار هستند.»

حمید حاج اسماعیلی، کارشناس حوزه اشتغال نیز به مانند وطن پرور نوع نگاه به زنان را عامل مهمی در رشد بیکاری می داند و اظهار می کند: «نگاه به زنان نسبت به گذشته تغییر کرده و اکنون باید آن ها

را به عنوان نیروی کار تلقی کنیم. هم اکنون زنان حتی در برخی از رشته ها رشد نسبتاً بهتری نسبت به مردان داشته اند و باید نگاه به آن ها به عنوان افرادی باشد که در زمره نیروی کار کشور قرار دارند.»

وی بیکاری حدود 50 درصدی دختران جوان را هشداردهنده ذکر و اضافه می کند: « اکنون سن ازدواج بالاتر رفته و این دختران جوان نیازمند شغل و درآمدی هستند که بتوانند معاش خود را تامین کنند اما در عمل جایگاهی در حوزه بازار کار برای آنان در نظر گرفته نشده است و در بهترین حالت در حد منشی گری برای آن ها جایگاه قائل شده اند.»

*شیب بیکاری زنان تندتر می شود

طبق آمارهای مرکز آمار از زنان شاغل کشور بیش از 46 درصد در بخش خدمات، حدود 31 درصد در بخش کشاورزی و 23 درصد نیز در بخش صنعت مشغول به کار هستند که این خود نشان می دهد با کاهش سهم بخش کشاورزی در فصل های دیگر سال که فعالیت در این بخش کاهش می یابد، شیب صعودی نرخ بیکاری این قشر نیز تندتر شود.

دبیر شورای هماهنگی کارفرمایان با تایید حفظ روند صعودی نرخ بیکاری زنان و دختران جوان، به نامناسب بودن فضای کسب و کار کشور اشاره می کند و هشدار می دهد: «این نرخ بیکاری برای فصل بهار بود و در فصل های دیگر به صورت سنتی میزان بیکاری بیشتری خواهیم داشت. چون دیگر شغل های فصلی ما از بین خواهند رفت و با این روند برآورد می کنم نرخ بیکاری دختران جوان 15 تا 24 ساله به بالای 65 درصد برسد.»

از دید نایب رییس کانون شوراهای اسلامی کار نیز روند به همین روال خواهد بود. علی بیگی در این مورد متذکر می شود: «یک واقعیت است که ما باید قبول کنیم این قابل هضم نیست که فارغ التحصیلان دانشگاهی پس از اتمام تحصیلاتشان جذب بازار کار شوند و این فاصله روز به روز بیشتر می شود.»

بیکار شدن حدود 200 هزار دختر جوان که به نظر می رسد در سن فارغ التحصیل شدن از دانشگاه ها بوده اند نیز خود مبین این سخن علی بیگی است که فاصله این قشر با بازار کار روز به روز بیشتر می شود.

جدای از این ها، حاج اسماعیلی نیز تصریح می کند: «اگر زنان خواسته ها و نیازهای خود از بازار کار را اعلام نکنند و این قشر مورد توجه قرار نگیرد، باز هم این نرخ بیکاری افزایش پیدا می کند، چون سن جمعیت ما جوان و سهم دختران در ورود به دانشگاه ها از پسران بیشتر است.»

همه این سخنان و آمارها، شواهد و نشانه هایی است برای هشدار به مسئولان که اگر تاکنون طرح اشتغالزایی ای به صورت خاص برای زنان مطرح نشده، حداقل با این نرخ بیکاری حدود 50 درصدی توجه ای به دختران جوانی شود که بخش عمده آن ها نیز چه بسا فارغ التحصیلان و تحصیل کرده های دانشگاه ها هستند.

این در حالی است که عبدالرضا شیخ الاسلامی هنگام اخذ رای اعتماد از نمایندگان مجلس برای ورود به طبق دهم ساختمان وزارت کار، در برنامه هایش در سرفصلی با عنوان «بازتعریف اشتغال بانوان و اتخاذ سیاست های حمایتی و هدایتی» نشان داد که این قشر مدنظرش هستند و حتی تاکنون طرح مشاغل خانگی را نیز برای حمایت از اشتغال زنان مطرح کرده است، اما به هر ترتیب سیاست او برای اشتغال این قشر تاکنون که جواب نداده است.

«حمایت از طرح های خوداشتغالی بانوان»، «پیشنهاد قوانین حمایتی متناسب با شرایط بانوان»، «ارائه الگوی اسلامی- ایرانی اشتغال بانوان»، «تلاش برای حفظ کرامت زنان در محیط کار» و «تبیین مشاغل ترجیحی برای بانوان» نیز از جمله برنامه های دیگر وزیر کار دولت دهم بوده که تاکنون خبری از اجرای آن ها نیست.